

per ENRIC BENAVENT VALLÈS
FOTOS: Laia Benavent

les figures del pessebre

Fer el **pessebre** és com participar en un **gran joc de construccions**, en què la imaginació i la traça ens ajuden a posar, dins del menjador de casa, un paisatge amb muntanyes, arbres, rius, horts i pobles. El paisatge que construïm cada any resulta nou, però **les figures, d'un any a l'altre, són les mateixes**. Bé... potser cada Nadal anem a la Fira, a buscar-ne una o a reposar la que se'ns hagi trencat, però la gran majoria de figures del pessebre ens acompanyen a través dels anys. Obrir la capsa de figures i desembolicar-les significa retrobar uns vells amics.

De figures per fer el pessebre, n'hi ha de força estils, de moltes mides, de materials diversos. Algunes van vestides com si fossin hebreus del temps de Jesús, i d'altres com els pastors catalans del segle XIX.

El Naixement

La dona que porta l'aigua

El Naixement

Habitualment, veiem Sant Josep amb els cabells llargs i amb barba, i vestit amb una túnica lila i marró. Porta a la mà una vara florida ja que, segons una antiga tradició, aquest va ser el senyal que li va fer saber que havia de ser l'espòs de Maria. La Mare de Déu va vestida de color blanc, que indica la puresa, i blau, que indica l'espiritualitat. De vegades està asseguda i de vegades agenollada. El nen Jesús es troba estirat, sobre un jaç de palla o en un pessebre, i va amb un bolquer. El bou i la mula no falten mai en aquesta escena, ja que s'encarreguen de proporcionar l'escalfor a Jesús.

El pastor que porta un be

Diu l'Evangeli que els pastors, en saber la notícia del naixement de Jesús, van córrer a portar-li unes ofrenes. Podem veure'n figures amb ofrenes molt variades: pa, llenya, gallines, ous..., però la més típica és la del pastor que porta un be al coll o als braços, i s'acostuma a posar-lo entre els primers que esperen per a adorar Jesús. La imatge del pastor que porta un be rere les espatlles, des de molt antic s'ha fet servir per representar Jesús, que és el "bon pastor".

Pastors músics

És molt habitual que als pessebres hi hagi pastors tocant un instrument. Els pastors, com que es passaven hores i hores sols, vetllant els ramats, es construïen instruments musicals senzills i els aprenien a tocar per passar l'estona. El naixement de Jesús és un esdeveniment joiós, així que força pastors canten i ballen. Els instruments que acostumen a tocar són ben variats: flautes, tambors, sacs de gemecs, simbombes, etc.

Vols veure pessebres de tot Catalunya?

Aquest Nadal, si vols veure molts pessebres has d'anar a la 13ª Biennal del Pessebre Català, que es fa a Castellar del Vallès. També pots participar-hi, enviant una fotografia del teu pessebre a: www.biennaldelpessebre.cat

Pastors als afores del poble

Al pessebre, no hi pot faltar un riu amb el seu pont. A la vora del riu hi ha sempre dos personatges: l'un és el pescador que, pacientment, espera que un peix piqui l'ham; l'altre és la dona que renta (segons una bonica tradició, el que renta són bolquers del nen Jesús).

Una figura que gairebé ha desaparegut dels nostres pessebres és **l'home de la neu**. Es tracta d'un pastor que va vestit amb caputxa, simbolitza els pastors que viuen sempre a la muntanya, i representa la saviesa del bosc i del coneixement de la natura.

La dona que porta l'aigua

En veiem amb la gerra al cap, a sota el braç, al costat del pou, o amb una gerra a cada mà. La feina d'anar a buscar l'aigua, tradicionalment la feien les dones, i aquesta figura recorda la Samaritana de la paràbola, a qui un dia va trobar Jesús i hi va compartir l'aigua.

Altres personatges del pessebre

El **sereno**, un ofici ja desaparegut de les ciutats, acostumava a posar-se al pessebre en representació de les persones que vetllen per al bé de tots.

El **dimoni** es posa al pessebre per recordar que al costat del bé hi ha el mal. El **pastor que fa l'allioli** és una figura curiosa: sol ser un dels components del grup de l'Anunciata, i recorda que l'allioli és un menjar molt preuat en les nostres terres. El **capellà vestit amb sotana**, i amb un para-sol vermell, figura que passeja pels pessebres, ja sigui a peu o muntat en un ruquet.

Pastors músics

